

# NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

## Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.

Czecske szám ára: 15 krajczár.

Előfizethető csupán a kiadóhivatalban lehet B. Gyarmaton.

## Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a nyilatkozatokhoz minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetsek díja: három hasabos petitior 5 kr. — Nagyobb és töltetési hirdetések jutányosan eszközöltek.

Bélyeg minden beiktatásnál 50 kr.

Nyitólár garmond sor: 20 kr.

## Gróf Zichy Ferencz és Balassa-Gyarmat városa.

Bátran elmondhatjuk, hogy a hányszor az ország főtarnokmestere, gróf Zichy Ferencz senior úr ő excellenciája Zsélybe jő, ünnepet ül B. Gyarmat, mert az ő nagylelkű ténykedéséből kifolyólag egészen spontán mindig akad valami, ami a volt földes úr s a város között egyrészt a jótékonyság, másrészt a hála s a tiszteletteljes ragaszkodás nyilvánulásaira ad örömdetes alkalmat.

Többször volt már e lapok hasábjain méltatva azon eredmény, mit az ugynevezett censualis per szerencsés befejezése által polgártársaink tulyomó része főleg a senior gróf úr minden akadályt leküzdő erős akaratainak, jó indulatának köszönhet.

De e felszázadra nyuló per befejezésével nemcsak a tulajdonképeni volt censualisták, hanem az egész város is nyert, mert már 1861. e perből kifolyólag tett gróf Zichy Ferencz ő nagyméltósága, akkor még csak mint Nógrád-vármegyének az abszolutizmus lejártá után első alkotmányos főispánja, B. Gyarmatra vonatkozólag nemeslelkű alapítványt, melynek értelmében ha a b. gyarmati censualis per akkép dőlné el, hogy a minőségükre nézve vitás zsellértelkek végleg urbéri természetűeknek állapíthatók meg, s a volt uraságot ezen vesztett urbériség után törvény szerint az állam kártalanítaná, ő, t. i. Zichy Ferencz gróf, az atyja néh. szintén Zichy Ferencz mint senior után 1849-től 1861-ig őt illető kártalanítási haszonvételeket, a kamatokat, 4 egyenlő részben a b. gyarmati r. katolikus, az ág. evangélikus egyházak, s a városi kórház és az óvoda javára örök alapítványképp felajánlotta.

Az igazi jószándékot azonban legvilágosabban az árulja el, hogy a nemes gróf, ki akkor még a perbe közvéleményül nem folytathatott be, számba vette azon másik esélyt is, ha t. i. a censualisták majorsági természetűeknek lennének megállapítva s mint ilyenek törvényes ítélettel kényszerítve az önváltságra; tehát kijelenté ünnepélyes formában, hogy ezen esetben is ő, mint örökös, a főnebb már jelzett időre teljesen lemond jussáról, és pedig ez esetben felében a pervesztes censualisták, felében pedig a kórház és az óvoda javára.

Mondani is fölösleges, hogy a város és polgárait nézve hasonlíthatatlanul előnyösebb az első alternatíva, mely ime a múlt év december 20-án bekövetkezett.

Olvasóink tehát érthetik immár és méltatják amaz indokokat, melyek B. Gyarmat város képviselőtestületét f. évi február hó 5-én hozott azon határozatánál vezéreltek, hogy a senior gr. úrnak atyai jósága és buzgó tevékenységeért a város közönsége hálás köszönete írásban tolmácsolassék; továbbá, hogy arczképe a késő utókor kegyeletének is élénk megőrzése végett a város tanácssterme részére lefestetessék.

Ezen határozatokat megértvén ő excellenciája s ismervén a város szerény anyagi helyzetét, sietett lekötöztető gyöngédséggel városunk főbirájának értékre adni, hogy arczképével ő fogja a képviselőtestületet megajándékozni; a város főbirája viszont iparkodott, nyert felhatalmazása folytán, a hála-iratot oly díszes, monumentális alakban állíttatni ki, hogy az a megtisztelt senior gróf úr illetve a sen. levéltárnak is mindenkor maradandó becsű emléktárgya, okmánya legyen.

S miután — mint lapunk múlt számában már megírtuk ő ex. ex. e hó 8-án Zsélybe érkezett, a rákövetkező vasárnap, augusztus 11-én, a képviselőtestületi küldöttség ugyancsak a zsélyi főúri kastélyban ünnepélyesen nyújtotta át a felíratot a senior gróf úrnak. Ezen ünnepély lefolyását adjuk röviden a következőkben.

Augusztus 11-én délelőtt 10 és fél órakor 6 úri

fogat állott fel a városháza előtt, hogy az egybehívott tisztelegő küldöttségi tagokat Zsélybe szállítsa. Sajnosan értettük meg ekkor, hogy többen a képviselőtestület választottjai közül betegség, lávöllet, vagy egyéb gátló okok miatt akadályozva valának a megjelenésben.

Ott láttuk azonban buzgó főbiránk Reményi Károly úr körében föl. Holtovinszky Károly plebános urat továbbá Elheniczky Flóris, Elfer Ede, Horváth Danó, Schults Lajos, Sztranyavszky Géza s Vannay Ignácz képv. tagokat és Ticsinszky József vár. főjegyzőt.

Még nem volt 12 óra, midőn a küldöttség a zsélyi kastély lépcsőházánál először is az új jószágfelügyelő Galgóczy Béla úr, — majd az emeletre érve a hatalmas menyegző nagyteremben, a szintén mindenkor igen lekötelezően szívélyes jószágigazgató dr. Steinmeyer János ur által fogadtatott. Ezután a küldöttség a melléktermekbe vezelve, itt barátságos arczal sietett eljűk a kegyes senior gróf úr, kinek éppen a vármegye ezidőszertü vezetője Tihanyi Ferencz főjegyző, továbbá az új kir. pénzügyigazgató Szepvák Sándor és Friderczky Lajos nyug. kir. törv. elnök voltak vendégei.

Félkört formálván a küldöttség ő ex. ex. előtt, Reményi Károly főbíró a következő rövid, de annál sikerültebb üdvözlőtel intézte hozzá:

Nagyméltóságú Senior Gróf,  
Kegyelmes Urunk!

Balassa-Gyarmat város képviselőtestülete küldöttségének mai megjelenése csak folyamánát képezi azon tisztelegésnek, mely ez év mártius hó 7-én városunkban történt, midőn a képviselőtestület ugyasólván teljes számban volt szerencsés megjelenni Excellenciád előtt, hogy kifejezést adjon abbéli háláérzetének, mit az ugynevezett censualistákra vonatkozó per szerencsés befejezésével elő sorban is Nagyméltóságodnak, köszönhetünk.

S mélt ezen így előlto egyaszeremind életbe-léptető Excellenciádak a város irányában még 1861-ben tett kegyes alapítványt: kötegetlen tehát, hogy a censualis perrel nemcsak a volt censualisták, de Balassa-Gyarmat város egész közönsége nyert és lón Nagyméltóságod iránt hálára lekötelezte.

A hála azonban nem elégséges, hogy csak az ajkakon lebegjen, melyen a szívben kell annak gyökeret verni, s az elmében tisztán élni. De a szív is elporlad, s utódainknak csak elménk szelleményeit hagyhatjuk; azért köteletünk a művelt népek példáját, hogy a mi a késő utókor részére is emlékeztető méltó azt írásban örökítsük meg.

E szempontból fogadják Excellenciád kegyesen ime átnyújtott háláiratunkat a azon mindenkor ismételtető legbensőbb kívánságunk kifejezését hagyhatjuk; azért köteletünk a művelt népek példáját, hogy a mi a késő utókor részére is emlékeztető méltó azt írásban örökítsük meg.

E szempontból fogadják Excellenciád kegyesen ime átnyújtott háláiratunkat a azon mindenkor ismételtető legbensőbb kívánságunk kifejezését hagyhatjuk; azért köteletünk a művelt népek példáját, hogy a mi a késő utókor részére is emlékeztető méltó azt írásban örökítsük meg.

Lelekcs éjének hangzottak felle szavak után a küldöttség s a jelen volt vendég urak ajkairól; a kegyes senior pedig átvévén a háláiratot, megilletődött hangon így felelt:

Tisztelt uraim! Fogadják mindenekelőtt meleg köszönetemet e nagybecsű megtisztelésükért; a képviselőtestület átnyújtott írata mindenkor igen becses leszzen előttem.

Hála a kir. Curia birái bölcsességének, hogy szerencsés s teljes befejezést nyert a censualis per, melynek kedvező eldölto folytán immár az önök városa polgárai kebléről is mintegy varázsütésre eltűnt az lidérez nyomás, vége lón a bémító bizonytalanságnak; most tehát iparosok és kereskedők zavartalanul láthatnak gyümölcsöző munkáik után s eszázózhathók úgykép a város könnyebb felvirágzását.

A mi fölém függ, én — a mennyiben szüksége és lehetősége fenntarog, segélyemmel a várostól jövőben sem vonom meg; s kérem önököt, mint most már velem egyenjogú polgártársaimat, hogy valahányszor idejűvők nyújtsanak nekem alkalmat szíves viszonzatásukra!

Mi természetesebb mint hogy az éjének még fokozottabb mérvben megújultak ez igazi főúri szavakra, s ő ex. ex. kezét szorítván a főbíró és a küldöttség tagjaival, nagy érdeklődéssel szemlélte meg a diszkusszió felíratot, melyet lapunk utolsó előtti számában már részletesen ismertettünk. Nem kis meglepéssel vette tudomásul a senior gróf úr azon értesítést is, hogy e diszma a háza fővárosában. — Morzsányi műtermében készült.

Rövid érdekes társalgás után az ebéd kezdetével jelenté a komornyik, s a gróf úr az ő már előbből barátságosan meghívott összes vendégeivel együtt a nagyterem gazdag asztalánál foglalt helyet.

A jövő mezteldekékel végett is érdekesnek tartjuk közölni a magyar szövegű etrendet:

Barna leveles;  
Malacz galantin;  
Fogoly riaszalt;  
Tüdelit borja paprikával;  
Ötgerinczes csirizennel;  
Kappan belottel;  
Almás pite;  
Parfált;  
Fagylalt;  
Sitemény, csukorkák és gyümölcs.

S ize ez étkeknek remekébb volt, mint a czüme; hát még hozzá a borok, a gróf úr ő ex. ex. világhírű emlélkét diózezi bakatorja (stb.) nem is esuda aztán, hogy a városbíró be sem várva a sütnél felszolgált franczia champagneit, az ebéd derekán poharat emelt s lelkes szellemes felköszöntővel élteté a házigazdát, Balassa-Gyarmatnak mindenkor jó volt földesurát.

S amily nyílt és őszintén kangzott a felköszöntő, oly szíves és magyaros vala a házigazda válasza is, mely

azután — mint mondani szoktuk — megindítá a toaszatok arját.

Főt. Holtovinszky Károly plebános a gróf úrnak a hazafés monarchiát ilthon és külföldön egyaránt nagy eredményel szolgáló jeles fiait: a pozsonyi főispán gr. Zichy Józsefet, a fiumei kormányzó gr. Zichy Agostot, s a párizsi osztr. magyar nagykövetségi tanácsos gróf Zichy Tivadar urakat éltette. Kövy Tivadar kamarai elnök és urad. ügyész a senior gróf úr ő ex. ex. hazafiságát különösen kiemelve újra élteté őt. Reményi Károly főbiránk pedig a gróf ur nagynevű fiainak jeles nevelőjét, mostani derek jószágigazgatóját, házának családjának 40 év óta ragaszkodó hűvét dr. Steinmeyer János urat, továbbá az általánosan ismert gazdasági érdemei folytán előléptetéssel kitüntetett új uradalmi felügyelőt Galgóczy Béla urat méltatta és élteté. Végül Vannay Ignácz ügyvéd úr a jelenvolt pénzügyigazgató Szepvák Sándor úrót ünnelt poharat.

Ebéd után a fekete kávé, anisette s szivar mellett még egy ideig a szomszéd teremben kedélyes társalgás folyt míg nem a küldöttség tagjai 3 és 4 óra között búcsút vettek a szerelre és tiszteletreméltó magyar vendégszerető házigazdától, a legkellemesebb emlékekkel térvén haza és szótlanul is még hosszan éltette a kegyes senior urat, a ki augusztus 15-én hagyott itt bennünket.

Térjen ő vissza a legjobb egészségben minél gyakrabban urad. székhelyére a szép zsélyi kastélyba és B. Gyarmat városába!

## Javaolat,

az 1848. előtti ne nesi alkotmányok az 1848-ki jogegyenlőségi törvényekkel való összhangzást hozatala s ez által egy eszményi alkotmánynak megalkotása tárgyában.

írta. BODNÁR ISTVÁN.

(Folytatás.)

Am de az ily gyakorlat több jogot ad a népnek, mint az 1848-ki törvények adtak; mert ezek szerint egyenlő volt urbéri telekkel, vagy ahhoz hasonló értékkel kell a követválasztónak birnia; s így a nép legnagyobb része minden jogoktól meg van fosztva; és a választók jogai is tetemesen megvannak esonkítva azzal, hogy az adóhátrálekos polgár választói jogától megfosztatik. E szerint az országos képviselők, a nép csak aránylag esekély töredékének kifolyásai; míg az előadandó mód szerint megalkult megyei képviselet, az egyenjogúsított nép összességének volna kifolyása, s így az egész vármegye nevében joggal intézkednék. Ha pedig oly intézkedés történik, hogy a magas fokú értelmiségből, mint a szellemi kincsek tulajdonosaiból és a nagy adózókból, mint a társadalmi terhek legnagyobb mérvű viselőiből, titkos szavazattal választatnék a képviselet fele, a másik fele pedig a nagy közönségből; akkor el lehet mondani, hogy ész, vagyon és minden jogosult érdek képviselve van a vármegye által, mint a megyei összes lakosság díszé java mintegy bokrotába volna kötve. Elkerülhetlenül szükséges, hogy a megyei képviselők választásának törvényességét igazoló választmány állapítsa meg, hogy a képviseletben méltatlan egyén helyett ne foglaljon.

Hogy a régi világban ily tökéletes vármegye nem volt, ad vitálni sem kell; mert a reformált megyének minden tagja megütné a mértéket; míg azt a régi megyéről, a nemessegr ezen egyeteméről elmondani nem lehetett; mert annak sok sejtés tagja is volt.

Azt kérdezem, hogy minő ésszerű kifogást lehetne tenni az ellen, hogy ezen átalakított vármegye, ne gyakorolhassa a régi vármegye mindazon jogait, melyek a parlamenti felelős kormányval megfognak? Ily kifogás nem is képzeltető. Tehát a reformált megye a következő jogokkal bírhatna: első sorban a megye jogköréhez tartoznék a követválasztás, olyképen, hogy a választást megelőző napon a képviselet, az ország felelős közege a főispán által összehívattók, hogy a jelöltek iránt tanácskozzék, és magának a legkülönöb képviselők iránt tájékozást szerezzen. A következő választási napon, a főispán ünnepélyesen átadná a megyei képviselőknek a szavazat-lapokat, hogy azok hatlapjára legjobb lelküsmereztük végett is képviselők neveit jegyezzék föl és dobják a szavazat szekrénybe. Tehát titkos szavazattal volnának a képviselők a legjelesebb polgárokból megválasztandók.

A választó vármegye jogai közé tartoznék továbbá a méltatlan képviselők visszahívása; de szigorú korlátozás mellett, hogy a jogtalan partoskodás gátolva legyen. Tehát nagyszámu, például száz megyei képviselő irásbeli beadványára lenne a visszahívó gyűlés megtartandó; a melyre azután a vádlott meghívatték, hogy a megyei képviselet a vád és védelem meghallgatása után, a jelenlevők kétharmad részének titkos szavazatával bilhassa vissza a képviselőt.

Minden törvényjavaslat, eredjen az akár kormánytól, akár egyes képviselőktől, mielőtt a képviselőházban vagy az előkészítő bizottságokban tárgyalás alá vétetnék, a megyéknek volna megküldendő; hogy azok záros határidő alatt észrevételeiket a javaslatra előterjeszt-



hessék; hogy a törvényhozás tájékozva legyen az ország közvéleményéről; s így a közhajlásnak megfelelő törvényt lehessen alkotni. Szükséges ez azért, mert napjainkban a képviselőknek nem lehet többé utasítást adni, s így lehetővé kell nekik tenni, hogy a választók ohajait megismerhessék.

A közsegeket, a helyhatóságokat akként kell szervezni, hogy azok élén és azok képviseletében, a lakosság legkitünőbb tagjai vegyenek részt; és kívánatos, hogy a nép a közügyek iránt folytonos éberségben tartsanak, s ha valamely polgárnak közérdekű indítványa lenne, — melyet a községek képviselői is olyanok talál — az a megye elé terjesztessék; s ha ott is közérdekűnek találtnék: a megye által kérvény alakjában a képviselőház elé terjesztetnék; hogy ily módon egy hasznos eszmé se vesszen el a házra nézve. A saját szabadság szükséges az alkotmányos életre nézve: de a vármegyék és helyhatóságok gyűlései, a legjellemzőbb polgároknak ezen szóbeli eszmécserei még szükségesebbek, mert ezek képeznek a nemzet gyakorlati, politikai iskoláit, melyekben minden tehetség érvényesítheti magát.

A községi életet oda kell fejleszteni, hogy a mely községben a megfelelő anyagi erő és értelmiség meg van: ott a közigazgatási ügyeket a megyei tisztviselő folytonos ellenőrzése mellett, közvetlenül a helyhatóság hajtja végre; és a törvénykezési sommas ügyek is bizonyos határozott összefüggésben, ott intézessenek el; nemkülönben az állami bíróságok ítéleteinek végrehajtásai is, a helyhatóság által eszközöltessenek; mert a megye közgei nem közvetlen végrehajtásra, de ellenőrzésre való; és azon állam polgárai a legelégedettebbek, melyekben a községi, a helyhatósági élet ki van fejlődve, s így a közigazgatási és igazságszolgáltatási ügyekben gyorsan és olcsón kapnak elégtételt. Az magában értendő, hogy a mely község véglegesen még nem szervezhető: az bizonyos ügyekre nézve, a megyei tisztviselő felügyelete alá helyezzessék; a ki azt körülzárás közben tartozzék teljesíteni.

Hogy pedig a sok visszaélésnek, s az átkos protectionnak vége szakadjon: alapelvül kell megállapítani a szabad választást, titkos szavazattal, korlátolt kijelölés s a minősítvény szigorú meghatározása mellett. El lehet képzelni, hogy a megyék által választott országos képviselő, a hazai polgárság disze-javából fogva állani; az ily alsó ház többségéből kinevezett kormány pedig a haza kitünőségeit foglalná magában. Az ily kormánynak nagy érdekében állana, hogy a maga helyetteseit, a főispánokat úgy megválassza, hogy ők a felelősséget — a képviselő házzal s így az egész országgal szemben elvállalhassák. El lehet képzelni, hogy a megyék által választott, s azok kifolyását képező alsó ház, majd másképp fogva felelősségre vonni a hiús miniszteriumot, mint a kormány befolyásával választott s annak zsoldjában álló képviselőház.

A főispán, kizárólagos joga legyen tisztválasztáskor a kijelölés, hogy az állam egysége s érdekei megőriztessenek és megbizhatlan egyének a megyei tisztviselői karba ne juthassanak; de a közgyűlés titkos szavazattal válasszon a főispán mellé tanácsadókat, a kik becsületszavukra igérjék meg, hogy mindent elmondanak és semmit el nem hallgatnak, a mit a pályázókra nézve a főispánnak tudnia kell, hogy jó kijelölést eszközölhessen. Az ekkép kijelöltekből azután a megyei képviselő titkos szavazattal válassza meg élethossziglan a tisztviselőket, hogy azok függetlenek legyenek úgy föl, mint lefelé, s egyáltalán fejelemi uton legyenek elmozdíthatók; a fejelemi bíróságot pedig az állami bíróság képezze.

(Folytatása és vége következik.)

## Tanév előtt.

Csak néhány nap választ el bennünket az új tanévtől. Kedvező időpont ez arra nézve, hogy a múlt tanévből merített tapasztalatainkat elmondjuk a jövő tanévre való előkészítés céljából.

A szerkesztőségünkhöz beküldött számos értesítőt a legnagyobb figyelemmel tanulmányoztuk által. A különböző tanintézetek értesítői tökéletesen állanak előtünk. Az igazgatók híven rajzolják azokban az iskolák anyagi állapotát, a tanítványok által elért sikert, a jövő tanévben követendő eljárásokat. Az értesítők oly benyomást tettek ránk, hogy azt elhallgatnunk lehetetlen. El kell mondanunk némely dolgot a tanuló ifjúságról, mint olyanról, mely hivatva lesz hazánkat, az egyházat fenntartani, a haladást minden téren előmozdítani, ők a örökségét megbecsülni.

Az ifjúság kezébe van letéve nemzetünk jövője. Oly ifjúságot kell azért nevelnünk, amely a haladó világgal lépést tartani tudjon. Nagyon téved az, aki nem az iskolát tartja azon intézménynek, melyben a nemzetnek hűsöket, az egyháznak támaszokat, a családnak gondos apákat nevelnek. Látható ezekből, hogy az a nemzet, mely fiait boldognak szeretné tudni, az iskolákba fekteti azon tőkét, mely a jövőben dus kamatot hoz. Azonban sajnosan jelezhetjük, hogy nálunk a tanügyi messzmaradt a műveltebb nyugati nemzetek tanügyétől.

Azonban a társadalom siet tetemes áldozatok árán tanügyünket emelni. A „Néptanítók Lapja” egyik legközelebbi számában oly adatokat közöl a társadalom nemes áldozatkészségéről, mely adatok kellően igazolják, hogy tanügyünk fel fog virágozni, mely körülmény biztató reménnyel tölti be a jövője miatt csüggedő nemzetet. A társadalom némely kimagasló alakjai három milliónyi adománnyal járultak a tanügyi emeléshez. Oly összeg ez, amely jelen mostoha anyagi viszonyaink között a társadalom frazfas áldozatkészségéről tanusodik.

Midőn jelezhetjük, hogy a főiskolák folyton szaporodnak, nem hallgathatjuk el, hogy a köznépe nevelése még annyira elvan hanyagolva, miszerint a mulasztás káros következménye a nép tudatlanságában szem-

betűnőn tapasztalható. A statisztika szerint a népnevelés szépen halad, az iskolák szaporodnak, rendezetnek, a tanítók eléggé javadalmaztatnak. Ez mind megtörténik a statisztika-papírosán. De a valóságban nem! A tanítók ma is anyagi gondokkal küzdenek, mely elvonja őket terhes, de szép foglalkozásuktól. A nép idegenkedik az iskolázatástól. A mulasztók megbüntetése körül a polgári eljárásosság hanyagul jár el, így a legteljesebb mértékű tanító sem teljesítheti kötelességét.

Az értesítők átolvasásánál, sajnosan tapasztaltuk, hogy a tanítványok előmenetele nem mondható kedvezőnek. A növendékek között egy-egy osztályban sokkal több az ismétlésre utasított, vagy a másik osztályba csak nehezen átjuttottak száma, mint a jeles tanulóké. Ezért van az, hogy az osztály, mikorra eléri az érettségi vizsga letelehetését, annyira megapad, hogy alig végzi el a nyolcz osztályt az első osztályba beírtaknak negyedrészére.

Mi e visszatetsző eredmény okát abban találjuk, hogy a szülők nem veszik fontolóra gyermekeik képességét és tanulási vágyát, mielőtt azokat taníttatni akarják. Vannak szülők, akik mindenáron tudományos embert akarnak fiaikból nevelni. Ma a tanulók annyira megvannak terhelve, hogy a csekély felfogású és szorgalmu növendékek nem képesek haladni. Az a gyermek, aki szülőinek kényszerítése folytán kezdi meg iskolai pályáját, pár évig elközködik, azután elmarad. Az ilyen 3—4 osztályt végzett fiatal ember később nem akarja megszokni a munkát, lenézi az iparos pályát, legfőbb ször nem lesz belőle semmi.

Aki a mindennapi életben széttekint, találkozhat ilyenekkel. Ezek a szülei nagyias szerencsétlenei. Há rokon kötelekék folytán alantat hivatalba bejutnak is, életük merő küzdelem, munkásságuk kontárkodás, melynek a közügyek menete adja meg az árat. Ha alkalmazást nem kapnak, terhére lesznek a társadalomnak, vagy megfelelnek emberi méltóságukról, szegényre járnak tisztességes múltú szüleiknek, becsületes munka helyett, oly utakon biztosítják megélhetésüket, mely sokszor a börtönbe is elvezet.

Es viszont mily nagy azon jeles tehetségek száma, melyek a szegénység, vagy a szülei kötelességek nem teljesítése miatt, elvesznek a társadalomra nézve? A köznépnél akadunk olyan gyermekekre, akiknél kitűnő tehetség van, de szülei az ekéhez kényszerítik őket, nem igyekeznek azon, hogy az ilyen szép tehetséggel megáldottak nagy emberré fejlődjenek.

Most, midőn sok szüle készül gyermekeit a főiskolákba adni, ajánljuk, hogy jól gondolják meg, miszerint a csekély tehetségű, vagy nem szorgalmas gyermekekből a tanulói pályán nem lehet semmi. Van elég olyan pálya, ahol talán testi ügyességük folytán szerencsésebbek lehetnek. De azon szülők megbocsáthatatlan mulasztást követnek el, akik kitűnő eszű fiaikat nem taníttatják, ma nines elzárva a tudományos pálya senkitől és azért hozzák áldozatkészségüket egyes nemesebb emberbarátok, hogy a szegény, de jó tanulók előre törekedhessenek. (Sz. S.)

## Alispáni jelentés.

(Folytatása.)

Végül ragályos jellegű tüdővész. Kálló községhez tartozó Magyaros pusztán észleltetett, hol 145 szarvasmarha állományból 13 drb. telen találtatott ezen kör által megtámadottnak, és ezek közül 5 el is hullott.

Jelzett ragályos jellegű járványkór eseteinél a szabályszerű öv-, gyögy- és rendőri intézkedések az 1859. évben kiadott 32502. sz. belügyministeriumi utasításban előadottak szerint foganatosítva lettek.

Az új állategészségügyi törvény életbe léptével meg tettem minden lehető intézkedést arra nézve, hogy a gazdaközönség kötelezettségei iránt kellőleg tájékoztatás s községi eljárások teendők iránt pontosan kitaníttassanak.

A fentebb említett magyarosi ragályos tüdővészszel szemben a legszigorubb ellenőrzés foganatosítottat s talán annak tulajdonítható, mikép a pusztai marhaállományok is egy része a kór befolyása alól megmenhették volt.

P.-Kiskér lóállománya közt a gyanus orr folyás tünetei merülvén fel, a helyi zár elrendeltetett; mégis a megejtett beoltási kísérlet s görsövi vizsgálat a gyanu alaptalan voltát beigazolván, a zár is feloldandó volt.

Közös legelőkre kijáró marhák egészségügyi szemlének lévén átvétendők, intézkedtem mikép azok a járási állatorvosok által ejtessenek meg s a marha pásztorok kötelezettségeik iránt újból is kitaníttatván szabályszerű esküjök kivételések.

Az új állategészségügyi törvény új marhajárlati levelek használatát irván elő, daczára a kieserlés eszközökre kiszabott rövid határidőnek az pontosan foganatosítva s a leszámolási munkát illetékes pénzügyigazgatóságokhoz megküldve lett.

A vasúti szemlélő bizottságok működésének megszüntetvél az eddigi marharakodó állomásokon szemlélő biztosok nevezettek ki, kik is eljárásukért a közre tett díjazás mellett tartoznak az egészségügyi marha vizsgálatokat teljesíteni.

Az ugynevezett kórallatorvosok intézményének életbe léptethetőségének módosztatit közgyűlési határozathoz képest tanulmány tárgyára téve intézkedtem az összes marhalétszám összeírása iránt, melynek eredményeként a kimutatások már több járásból be is érkeztek.

Áttérve a honvédelmi s illetve katonai ügyekre tisztelettel jelentem, hogy az elmúlt év sorozási eredményéről egybe állítani kellett végleges számbavételi kimutatások kiszabott határidőre felterjesztve lőnek.

Az ez évi sorozás a véderő javaslatnak módosítása folytán csakis e hó 10-én lévén megkezdhető eredményét is csak legközelebbi jelentésben lesz alkalmam felsorolhatni.

Habár sorozási előmunkálataink az előző utasítások nyomán kellőleg előkészítve valának, megis tekint-

tettel azon rövid időre, mely sorozó főtisztviselőknek legalább részben az új utasítások tanulmányozására rendelkezésre állott; nem ringatom magamat azon feltevésben mikép az átmenet nehézségeit minden fölr értes nélkül fogjuk leküzdeni.

(Folytatása következik.)

## Az országos iparosifjúsági egyletek vándorgyűlése és a munkakiállítás Győrött.

Az iparosifjúsági egyletek f. hó 4 és 5-én tartották meg vándorgyűlésüket, mely alkalomra az ország különböző vidékeiről 15 ifjúsági egylet képviselői utaztak Győrbe. A helybeli ifjúsági egylet képviselői Kommerell Gyula elnök és Debrecezi Márton jegyző voltak.

Augusztus 3-án délután 4—5 óra között robogtak be a képviselők hozó vonaton a győri állomásra. Az ünnepélyes fogadtatás után a győri ifjúsági egylet hivatalos helyiségébe vonultak a vendégek, honnan az elszállásolási jegyekkel mindenki sietett lakására, hogy az úton felszedett port és füstöt mielőbb lemossa magáról.

Este fényes ismerkedési estély tartatott, hogy alkalom nyíljon az egyezkedő törekvő és egy célért megjelente készségű megismerésre.

Vasárnap reggel 8 órakor hálaadó istentiszteletre mentek a kiküldöttek; ezen istentiszteleten Ivánkovics János lelkész, országgyűlési képviselő relebrált.

A gyűlés az istentisztelet után vette kezdetét a Lloyd épületben. A megalakulás mezejébe végett Busbak Adám Losonec érdemdús polgára korelnöknek lett megválasztva. A vándorgyűlés elnökévé Ráth Károly ki már hetedizben viseli e tisztelet, választatott meg. Az elnök javaslatára gr. Batthányi Lajos főispán a vándorgyűlés diszelnökévé lett megválasztva. A tiszfikaiba alelnökök ipartestületünk és ifjúsági egyletünk elnöke Kommerell Gyula is egyhangúlag be lett választva.

Ráth Károly elnök hatóság beszéddel nyitotta meg a gyűlést. Kiváló tetszésben részesült beszédének azon része, melyben felemlíti, hogy nyugat nagy iparos államokban az ipar segéd munkássai között forrongás uralkodik; míg nálunk az iparosifjúság a munkaadókkal karöltve halad az iparterjesztés és művelődés terén. A kézműiparosok biztatására s szavakkal végezte beszédét; a világ leghatalmasabb iparágai a kézműiparból keletkeztek s ezen alapulnak; a gép kiegészítője lehet az emberi kéznek, de nem elnyomója.

A megnyitó beszéd után Ivánkovics János a szegedi vezér egylet elnöke, a vándor gyűlés előadója, eddigi érdemeiért állandó vándorgyűlési tagul választatott meg. Ivánkovics János Szeged egyik kiváló tehetségű és népszerű plebánosa, ki az utolsó országgyűlési képviselői választás alkalmával a tudor Herman Ottóval szemben lett képviselőnek megválasztva. Szeged ezen derék papja s országgyűlési képviselője évek sora óta elnöke a szegedi vezéregyletnek és mint elnök a legnagyobb buzgalommal karolja fel az ifjúsági egyletek ügyeit.

Ivánkovics János mint előadó előterjeszti a vezéregylet két évi működéséről szóló jelentését, melyben konstatálja, hogy 15 év alatt 53 ifjúsági egylet alakult, melyeknek főcéljuk a segélyezés és a művelődés előmozdítása. Ezek után bemutatta a számadásokat, melyek átvizsgálás végett egy bizottságnak lettek kiadva. Kommerell Gyula elnökünk e bizottságnak is tagja volt.

Ezek után az előadó egy hosszasan indokolt határozati javaslatot terjesztett be az ifjúsági egyleteknek akár a törvényhozás, akár rendeleti uton leendő rendezése tárgyában. E határozati javaslat hosszán vitára szolgáltatott alkalmat, mert voltak, kik a határozati javaslat értelmében az ifjúsági egyleteket a testületektől teljesen függetlenül ohajtották rendezni; mások meg a képesséssel nemjáró ipárral foglalkozó segédekre, sőt a gyármunkásokra is kiakarták terjeszteni. Végre is a vándorgyűlés Gelléri Mór módosító javaslata alapján a következő határozatot hozta: a kötelező segélypénztárak a testületekkel kapcsolatba hozandók, de csak is a pénzkészítés ellenőrzésére nézve; a segélypénztár vezetése és az önképzésügye kizárólag segédeknek tartatik fenn. A segélypénztár ott is megalakítandó, hol testület nincsen. A segélypénztárba való belépési kötelezettség az összes segédekre kiterjesztetik.

Több folyóúgy letárgyalása után a jövő vándorgyűlés helyül N.-Váradi tűzetelt ki.

A gyűlés folyamán megjelent gr. Batthányi Lajos főispán is, mint a gyűlés diszelnöke. A diszelnököt Ráth Károly elnök meleg szavakkal üdvözölte. A főispán a megüdvöztetést megköszönve, kijelenté, hogy az iparos ifjúság ügyeit mindenkor készséggel fogja támogatni. A vándorgyűléssel kapcsolatos es gr. Batthányi Lajos főispán vednöksége alatt álló kiállítás f. hó 4-én délelőtt 11 órakor felt megnyitva. A megnyitási ünnepélyen a főispánt Buschek Antal plebános, kiállítás elnök megszólalt és igen hatóság beszéddel üdvözölte. A főispán feléve az üdvözlő beszédre hangsúlyozta, hogy a kiállítások között azok állanak első helyen, melyek egy vidék iparágát mutatják be, s ha ezek szaporodnak és sikerülnek, úgy iparunk életkepes. A győri kiállítás sikere folytán örömmel fogadta el a vednökséget; magát a kiállítást pedig a jövőbe helyezett legszébb reményekkel nyitja meg.

A kiállításra beküldött tárgyak a megyeház nagytermében 400 és szakértelművel vannak összeállítva. Körülbelül 140 a kiállítók száma. Igen szépen van képviselve a fa, vas és fém, bőr és szőőipar; továbbá a majolika és porcelán festészet; a versenyen kívül álló igen szép női kézi munka, mint házipar. Ott látnk továbbá a győri gyárpár termelvényeit a legnagyobb gond és izléssel kiállítva.

A kiállítás figyelmes megtekintése után azon tapasztalattal jöttünk el, hogy a kiállítás nem mutat ugyan



ujabb találmányokat fel, de meggyőz arról, hogy ipari szükségleteink fedezésére nem vagyunk a külföldre szorultva.

*Debreczeni Márton*

## Felhívás.

*a községi faiskola-kezelők részére.*

A „nógrádmegyei gazdasági egyesület” mint az elmúlt 1888-ik, úgy a folyó 1889-ik évi költségelőirányzatába is, a vármegyei gyümölcstenyésztés emelése érdekében, a községi faiskola-kezelők részére, 150 forint jutalmat vett föl oly formán, hogy ezen összegből mindazon községi néptanító, mint egyszersmind faiskola-kezelő, a ki községi bizonylattal és az általa kezelt községi faiskola állapotára vonatkozó részletes leírással felszerelt, s az egyesület igazgató választmányához címzendő pályázati kérvényt az egyesület titkári hivatalához f. évi Szeptemberhó végeig benyújtja: egyenkint 25—25 frt. jutalomdíjjal lesz az ezen czélra kitűzött összeg erejéig részesítendő.

Felhívának emelöföve a községi néptanítók, a kik egyszersmind faiskolát is kezelnek és tanonczaikat a kertészet ezen ágában oktadják, hogy a fenebb jelzett kellekkel felszerelt kérvényüket a már megjelölt hivatalhoz, a kitűzött határidőig saját érdekében is annál inkább nyújtják be; mivel az ezen határidő leteltével beérkezendő kérvények figyelmen kívül lesznek hagyandók.

Kelt B.-Gyarmaton, 1889. évi augusztushó 12-én.

Az igazgató-választmány nevében:

*Fáy Árpád, e. titkár.*

## Hirek és Különfélék.

†. **Bede Kovács Kálmán** horvát miniszterünk aug. hó 10-én rövid szenvedés után elhunyt. — Ravatalára a kormány nevében Tisza Kálmán miniszter elnök küldött koszorút. Temetésén, mely aug. hó 14-én Hinterbrühlben ment végbe, gr. Teleky Géza belügyminiszter és Wekerle Sándor pénzügyminiszter voltak jelen.

**Kisvireti.** Ofeleége a király — losonczy gróf Gyúrky István huszárhadnagyak. — Gr. Gyúrky Ábrahám volt főispánunk önmagáértól jeles képzettségű fiának a kamarási méltóságot adományozta.

**Előleptetés.** A gr. Zichy seniorális uradalomban két előleptetés történt. Ugyanis gr. Zichy Ferenc senior ur önmagáértól jeles képzettségű fia, aki az uradalomnak régi hű tisztje, s akinek ernyedetlen szorgalma és erélyessége által különösen az utóbbi időben a mostani senior ur alatt az uradalom mintagazdászattá fejlődött, — felügyelővé nevezte ki. Ugyancsak a gróf ur Sooky Endre urat, az illési pusztá derék ispánját, kasznárná léptette elő.

**Tibád Antal** belügyi államtitkár Udvarhelyen, hogy tiszteletére a vármegye és város fényes bankettet rendezett programmszerű nyilatkozatokkal tett azon nézetéről, melyeket a közigazgatással szemben elfoglalt. Ezen nézetek röviden a következők: először, hogy a közigazgatás nemzeti legyen; másodsor, hogy a haza minden polgárának jogait és érdekeit egyformán és egyenlően védelmezze; harmadsor, hogy a közigazgatás tisztá legyen úgy az egyénre, mint azok eszekezdeteiben. Ezen nagy fontosságú szempontok megvalósítása — úgy mond — lényeges változtatásokat követel a közigazgatás jelen szervezetében, ezeknek azonban csak a történeti fejlődés talajának lehető kimélésével szabad eszközölni. — Tibád maga is az „állami adminisztrációt” — „a közigazgatás államosságát” hangzatos jelszavaknak tartja, melyek értelmükre nézve ezidőszent még homályosak és határozatlanok, — s őt Tibád előtt illusiók, mert az állami közigazgatás sem oly csodaszor, mely összes bajainkat meggyógyíthatja. — Ezen nézeteknek adtuk mi is kifejezést a „Nógrádi Lapok” július 22-ki számának vezércikkében, melyet a Pesti Napló egyik mult havi vezércikke is volt szíves figyelemre méltatni.

**A felvidéki magyar közművelődési egyesület** Szalóczy Gyula elnöklété alatt szept. hó 4-én d. e. 10 órakor Ipolyságon tartja hetedik rendes közgyűlését. Megelőzőleg szept. hó 3-án este az igazgató választmány tart ülést. A közgyűlésen résztvenni szándékozik aug. hó 25-ig az egyesület elnökségénél Nyitrai, vagy Hontvármegye alispánjánál Ipolyságon jelentkezhetnek Az ünnepélyességek sorozatát külön fogja az elnökség közzé tenni.

**A b.-gyarmati községi iskoláztól** aug. hó 14-én ülést tartott Hanzély László kir. tanácsos megyebizottsági tag elnöklété mellett. (A tanító vagy tanítónők választásához vagy kijelöléséhez ugyanis a közigazgatási bizottság küld ki elnököt.) Ezen ülés kizárólagos tárgyát csakis az képezte, hogy a női polgári iskola egyik üresedésben lévő tanítónői állására a kijelölés megleltessék. Pályázók: Madarász Margit tornai születésű és Némethi Malvin b.-gyarmati születési tanítónők. Miután Madarász Margit teljes minősítést igazolt, az iskoláztól nevezettet ajánlja a vallás és közoktatási miniszternek kinevezés végett; azonban Némethi Malvin pályázati kérvénye is felterjesztetik.

**A zselői fürdő és vármegyei Városi küldöttségünk** Zsélyben tisztelegése alkalmával szóba jött a zselői-sósári fürdő is: ő excellenciája a senior gróf ur mindjárt ide érkezése első napján nagy érdeklődéssel szemlélte meg a jeles gyógyhelyet s örömeinek adott kifejezést az ott tapasztalt csinosodás felett; egyszersmind tekintettel arra, hogy az évad derekán úgy a lako, mint a fürdőszobák elégteleneknek bizonyultak, tájékoztatást nyújtott magának aziránt, hogy a továbbépítés mely irányban lenne legegyszerűbben eszközölhető. A küldöttség tagjai előtt pedig kétségét fejezte ki arra nézve, hogy a fürdő fokozatos emeléséről évenként legjobb belátása szerint fog intézkedni; csupán amiatt volt ő nagyméltóságának és pedig méltó panasza, hogy azon rövid viciánál út, mely Zsely és Óvár között elterül, s a fürdőhöz is a főközlekedést képezi, dacára annak, misze-

rint circa 7 év előtt a vármegyei közgyűlés egy kellő időben benyújtott és meggyőző okfejtéssel kísért indítvány folytán oly határozatot hozott, miszerint az építési hivatal utasították, hogy a fürdőbe vezető kőút utat jó karba helyezze, maradt minden a régi primitív állapotban; holott az uradalom, fa, kő és egyéb járulékokkal is segélyre jönnie az építésnek; mert azt, hogy ily vicinális utakat egészen a sajátjából építsen ki az uradalom, már elvből sem lehetne. Mint halljuk mérvadó megyei körökben a gróf ur s általa a nagy közönség ezen méltó panaszaát orvosolni kívánják, s az ut a legközelebbi fürdő évad előtt jó karba lesz helyezve.

**A b.-gyarmati ev. egyház** aug. hó 11-én szavazott a megyei esperesre és felügyelőre. Az egyháztagok újból fido Svehla János eddigi főesperesre és Beniczky Gyula ömeltóságára, az eddigi felügyelőre szavaztak. Úgy értesülünk, hogy csekély kivétellel, majd a 45. ev. egyház így fog szavazni, — s remélhető, hogy az esperesség ellen álló ezen két derék férfú a közbizalom eme szép manifestációjára elől kitérni nem fog.

**Balázsat.** B.-Gyarmaton Herczelel Józsefné szül. Weisz Berta asszony, ölte 22 éves korában hosszas szenvedés után aug. 12-én elhalt.

**Beiratás a b.-pesti Állami közép-iskolába.** A jövő tanévre az iskola építészeti szakosztályába 18, a gépészetbe 18, a két vegyészetbe 8, a fém vasiparba 7, a faiparba szintén 7 tanuló vétetik fel. A felvételre jelentkezhetnek a 15. életévüket betöltött azon tanulók, a kik a gymnasium, realskola, vagy a polgári iskola négy alsó osztályát jó sikerrel bevégeztek s legalább a jelen nyári szünidő alatt a gyakorlatban foglalkoztak s ezt hiteles bizonyítvánnyal igazolják; továbbá azon iparos tanoncok és segédek, a kik az iparos tanulók iskoláját jó sikerrel elvégeztek. Az intézet már saját állandó épületében, VIII. kerület, Népszínház utca 8. szám alatt van, hol az igazgatóságtól bővebb felvilágosítás nyerhető.

**A b.-gyarmati sz. Istváni vár** e hét szerda és csütörtök napján lesz megtartva.

**Egyházi zene.** Szent István király napján Szkladányi Károly egyházi karnagy a nemzeti ünnep díszének emelése végett a nagy mise alatt több úrhölgy és úr szíves közreműködése mellett úgynevezett Vokál-misést fog bemutatni.

**(Rövid Dézsa)** úrnak a f. hó 8-án vége ment búcsúni alkalommal a mint tudósított eszerint vonatkozólag H. F. ur részéről a mint constataira van — teljesen jóhiszeműleg tett megjegyzések, amennyiben ezek érték lehettek — illető ur részéről visszavonást, ezen úgy létező kirgynit test nyert és végképp befejeztetett.

**Nyitványok közlése.** A szécsényi önk. tűzoltó testület által f. évi július 7-én rendezett jótékony czélú nyári mulatság alkalmával felülkelttek: Dr. Haynald Lajos érsek-bibornok úr 25 frt. Gróf Degenfeld Lajos főispán úr 19 frt. Velics Haynald Teréz ó nagysága, Dr. Velics Antal, Dr. Velics Lajos, Hatvani Deutch Károly és Kék László urak 5-5 frtot. Gr. Berchtold Arthur, Dessewffy Gyula, Krikovszky Henrik urak 4-4 frtot. Baross Árpád, Br. Nyáry Jenő, Tersztyánszky István, Ivánka Odón, Ipolyi Jakab urak 3-3 frtot. Br. Buschmann Gothard, Boda Gábor, Beyer Sándor, Boesko Samu urak 2-2 frtot. Kandó Aladár, Baintner Arnold, Ferenczy N., Posztócsky István, Plachy Gyula, Plachy József, Hoffmann Jakab, Pongrácz György, Kuhnika Gyula, Zalczyk N., Szakáll Ferencz, Szakáll Antal, Csonka Zsigmond, Báthly Béla, Zimányi István, Szabó Imre, Cservénak Gyula, Draskóczy József, Draskóczy Gyula, Sirko Ede, Zúrek Gábor, Polák Károly, Mészáros Miksa, Heidrich László, Szabó Vilmos, özv. Lengyel Jánosné, Tóth Jenő, Baintner Ottó, Hajós László, Rakottyai György, Pick Miksa, Dr. Marez József, Dr. Baumgarten Fülöp, Gráf Armin, Szabó Károly, Krista István, Schlesinger Jakab, Hoffman Ignác, Mendelsohn Gyula, Mendelsohn Manó, Weisz Janos urak 1-1 frtot. Bablana Pál és Kardos N. urak 40-40 krt. Többen, (kiknek neve olvashatlan) 6 frt 80 krt. a szíves felülkeltőknek nyilvánosan mond köszönetet a rendezőség.

**Európa legjobb lovasszerede — magyar.** Nagy katonai gyakorlat volt m. hó 11-én Bécs mellett a Schmelz en. A 11-ik magyar huszárezred mutatta be képzettségét a hadiskola magasabb rangú tisztjei előtt. A gyakorlat pompásan sikerült. Ebből az alkalomból a nevezett ezredre vonatkozólag a következő érdekes dolgot eleveztük fel: 1888-ban a nagy hadgyakorlatok alatt az ezred a király előtt is végzett gyakorlatot. Az uralkodó kíséretében ott voltak az idegen hatalmak küldöttei is. Egy remekül kivitt gyakorlat után az orosz attasé, a ki véletlenül a német attasé mellett állott, a legnagyobb elragadtatással így kiáltott fel: „Ez a legjobb lovasszerede egész Európának!” „Szt egy orosz tiszt mondja?” kérdezte csodálkozva a német. „A mi ezredeink közt nincs ilyen” felelt az orosz. „De a mienk közt sincs”, mondta neki a német.

**Városi világítás.** Miután az esték most már korábban köszöntenek be, városi előjárásunk illőnek látták; de kötelessége is, az utcavilágítást elrendelni. Aug. 14-ke óta az összes lámpák meggyújtának.

**Gazdák és Iparosok** szövetkezeti 2 drb. részvény és egy 10 részvényre váltott könyvecske 30 frtért osztr. ért. kapható Hummer Mihály fűszerkereskedőnél B.-Gyarmaton.

**Nyitványok száma:** az Ipolysági önk. tűzoltó egyesület számára tett adakozásról. Sághy Benőné ó nagysága ivén: Sághy Benőné 2 frt, Dr. Racz Imre 1 frt, Pongrácz Elemér 2 frt, Retel Jenő 1 frt, Bolgár Endre 1 frt, Sándra Béla 1 frt, Valder Janka 20 kr, Szokoly Károlyné 1 frt, Luka Pál 1 frt, Sayer J. 1 frt, Feldmann Károlyné 1 frt, Stotter László 1 frt, Kopfinger József 1 frt, Winter Sándor 1 frt, Link Frigyes 50 kr, Heringer János 50 kr, M. F. 30 kr, N. N. 50 kr, Engelhardt Mihály 1 frt, Eichenwald Lajosné 1 frt, Zajcsék Ferencz 30 kr, Lock György 50 kr, Schlapak Anna 50 kr, Dombó Károly 1 frt, Sárpy Béláné 1 frt, N. N. 30 kr, Cservén János 1 frt, Papp Ábráné 1 frt, Holczner Ignác 1 frt, Heffler Gusztáv 50 kr, Winter Adolfné 1 frt, Neuspiller Jetti 50 kr, Trautwein Emilia 50 kr,

Mangold Regina 50 kr, Pikk Alajos 40 kr, Möhlstein Gáborné 1 frt, Veisberger Maria, 50 kr, Hercz Adolfné 1 frt, Baan Máténé 1 frt, V. J. 1 frt. Összesen 34 frt 50 kr. — Dombó Károlyné ó nagysága ivén: N. N. 50 kr, N. N. 50 kr, N. N. 50 kr, N. N. 50 kr, N. N. 20 kr, Dombó Károly 1 frt. Összesen 3 frt 20 kr. — Martsán Károlyné úrnő ivén: Martsán Károlyné 2 frt, Heffler Gusztávné 2 frt, özv. Juhász Veszéjék Anna 1 frt, Kulcsár Józsefné 1 frt, Trautwein Helezer Mariska 1 frt, Herczeg Vinczéné 1 frt, Lamy Györgyné 1 frt, Lyptak Nándor 1 frt, Hajdu József 1 frt, Suszter tisztartó 1 frt. Összesen 12 frt. — Mangold Sarolta k. a. ivén: Mangold Mór 5 frt, Schönmann János 1 frt, Trautwein 50 kr, Kertész Jakab 30 kr, Neuspiller Adolf 20 kr, olvashatlan aláírás 1 frt, Twrszky 1 frt, Lipesey Soma 2 frt, Borbely Pál 1 frt, Pongrácz Lajos 1 frt. Összesen 15 frt 50 kr. — Keller Ilka úrhölgy ivén: Helmhuber Mariska 1 frt, Szartoriusz József 1 frt, olvashatlan aláírás 1 frt, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 30 kr, Varga Berta 60 kr, M. P. 1 frt, Rajner Géza 50 kr, Mezey 1 frt, Országh Józsefné 60 kr, Vaszkovics Józsefné 1 frt, Berkó István 1 frt, N. N. 60 kr. Összesen 10 frt. — Eichenwald Lóri kisasszony ivén: Vilhelm Lina 1 frt, Schwartz A. 1 frt, Glück A. 1 frt, Wertheimner Lina 1 frt, if. Winter Sándor 50 kr, Bedross 50 kr, Bartoss Imre 2 frt, Engelhardt Mihályné 1 frt, Versberger 50 kr, N. N. 50 kr, Lakos Gyula 1 frt, Troszer 1 frt, Sági Fülöp 1 frt, Stotter László 1 frt, Podhragvai 30 kr, Eichenwald Lajos 1 frt. Összesen 14 frt 30 kr. — Az összes gyűjtés összege 89 fr 50 kr. — Ipolysági önk. tűzoltóegylet nevében: Rozeneveig Károly egyt. jegyző.

**Áldá és találmány.** Bármennyire előrehaladt is ma a tudomány, a legalattomosabb betegségek egyike kimondhatatlan kínok közt ezével ragadja el az emberket s az orvosi tudomány tehetetlenül áll vele szemben. Valóban a pusztítás, melyet a vese- és májbajok még egye okoznak, igaz csapása e földnek s e betegség réme még az emberiség legfelsőbb körében is szörnyen pusztít s küzd királyokkal, a nélkül, hogy a tudomány legelhatottabb emberei, mint a német-alföldi trónon látjuk, le tudják győzni. Hálával kellene tehát fogadni egy oly találmányt, mely az emberiség ez iszonyú csapását, minő a vese- és májbaj, tényleg meggyógyítja.

Eddig alig ismertek olyan pozitív módon ható szert, mely a máj, vese és vízi szervek krónikus bajait gyógyítja, míg nem Warner Safe Curejében szerencsésen feltalálták azt. Jóllehet sok megtámadtatásnak kitéve, Warner Safe Cur-je Ausztria-Magyarországon is mindenütt utat tört magának, úgy hogy ma a kigyógyultak egész légioja hálával ismeri el kitűnő hatását s számos orvosi bizonyítvány tanúságot tesz gyógyító hatásáról. A Cure nem holmi értéktelen ütös szer, hanem egyszerű természeti szer, s a természet még igen sok gyógyító erőt rejt magában.

Valamennyi eddigi megtámadtatás, melyet rossz akarat és elfogultság intézett e jótékony orvosi találmány ellen, csak azt eredményezte, hogy a szenvedők figyelmre egyre jobban e szer fel fordult, s a beteg bizalommal használhatja ezt az áldástólhozó italt.

Valamint a leghasznosabb találmányok közül is nem egynek sokat kellett szenvednie emberi rövidlátástól, de a benne rejlő hatalmas előnyök következtében utóbb mégis győzedelmeskedett, úgy most is áll a mondás: „Sok ellenség, sok becsület!”

Warner Saf Cur-je kapható a „Salvo” gyógy-szertárban Pozsonyban, Török József ur gyógyszer-tárban Budapesten s más ismertebb gyógyszer-tárakban.

## Nyiltér.\*

**Nyilatkozat.** A „Nógrádi Lapok” f. é. 32-ik számában Salgó Ignácz név alatt megjelent nyilatkozatra vonatkozólag a közönség megbíráására becsajtom, valjon lehet-e lovagias elégtétel adás módjait annyira sárba rántani, hogy e Salgó Ignáczczal a ki tőlem 5 forintot kérészkolt megverekedjem.

Ez csak a fenylő bírósághoz tartozik, ahová már, a feljelentést megtettem.

Különben a hozzá illő elégtételt már megkapta, amennyiben nyilvános helyen felnyakaltam.

Kelt Lukanénye, 1889. augusztus 16-án.

*Ehrenthal Samu,  
gazdaGazt.*

\*E sorokban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

## Horváth Danó,

felelős szerkesztő.

## Hirdetmény.

Balassa-Gyarmat város tulajdonát tévő 4 renbeli italmérsi jog 1889. évi szeptember 29-től 1889. évi deczember hó 31-ig terjedő időszakra a város ház tájékestermében f. évi augusztushó 24 én d. e 10 óra kor tartandó nyilvános árverésen, 60 frt kikiáltási ár mellett, haszonbérbe fog adadni.

B.-Gyarmat, 1889. augusztus 14-én.

*Reményi Károly,  
főbíró.*



